

ХАНТЫ ЯСАҢ

Основана
1 ноября 1957 года

10.10.2024
№19 (3655)

Няврёмәт вәндтәты ёх ёмаңхәтл пида!

2016-мит ол вүш эвдт Тэк кәрт йшколайн няврёмәт вәндтәты неңа Алиса Николаевна Макарова вәл.
Лүв няврёмәт рүщ ясаңа па литература, английской ясаңа вәндтәл

ХII-мит агро-
промышленной
вандтупсы

» 4-5

Сәрханл вошн
шуши мир няврёмәт
пәта институт пүншсы

» 6

Вәнт түтәт
хәрәтты
хәннехә

» 13

Лыпәт хойты тылащ 24-26-мит хәтләтн Ёмвошн округ дума мирхот верәнтсы. Ши елпийн дума комитетәт па Увәс мирәт Ассамблея ёх әктәшийдсәт, дәлн правительства ёх хәләнтты па мосты верәт нух вантты.

Округ дума мирхотн мосты верәт нух вантсыйт

Увәс мирәт Ассамблея хуятәт 2024-мит ола вўюм па 2025-2026-мит оләта вўты округ бюджет вухәт тәруптәты оләңән айт хәләнтсәт, щит дывела вухәт лўңәтты департамент кәща дәңкәр нә Светлана Попкова пүтәртәс. Щәлта вәнләтәты верәт тәты департамент кәща хә Алексей Дренин образования поступсы йилпатты верәт оләңән ясаң тәс.

Дума мирхотн ищи 2024-мит ола вўюм па 2025-2026-мит оләта вўты округ бюджет йилпатты оләңән пүтәртсы па поступсы вўсы. Щиты 2024-мит олдн бюджета юхәтты вухәт 20,2 млрд шойт вуха аршәка йиләт, 2025-мит олдн – 87 млн шойт вуха, 2026-мит олдн – 66,6 млн шойт вуха. Бюджет дефицит 2024-мит олдн 39,4 млрд шойт вуха питл. 2024-мит олдн государственной программәйт щирн тәруптәты вухәт 11,8 млрд шойт вуха нух енумләт па иса луваттәлдн 426,2 млрд шойт вуха питл. 24 госпрограмма эвәлт 22 ут йилпатлы. Мет ар вух «Социальное и демографическое развитие» вера мәнл, щит кашәң тылащ сухуптәты вухәт январем сема питты па енмәлтәты вера, СВО хуца даясты хуятәта па лыв хоттел ёхдала вухәң нәтупсәт пәта, әңкилы-ащилы хәшум январемәта вәлты хотәт ләтты пәта.

Щәлта вәлты хотәт омәсты вера, щит субсидия вухәт мәты щит

Округ дума ёх мирхотн. dumaha.ru сайт эвәлт вўюм хур

хуятәта, хуйтат вера катра хотәт эвәлт, мәта угәт 2017-2021-мит оләтн катра я лўңәтты питсыйт, йилуп хотәта каслуптәлыйт.

Елды депутатәт ай хәләнтсәт, хутыса 2024-мит олд шәп мәр бюджет вухәт тәруптәсыйт. Оләң олд шәп мәр бюджета юхәтты вухәт 56,6% ләщәтсыйт, тәруптәты вухәт – 45%, профицит – 18,6 млрд шойт вуха вәл. Мет ар вух әшәт ләщәтты верәта, щит Сәрханлд вош пўңәлдн Ас шәпи нурум омәсты вера, щәлта мир ямәлтәты, вәлты хотәт омәсты па па мосты верәта.

Вулаң Отечественной даль пурайн январемәта вәлум хуятәт пәта нәтупсы ищи ләщәтсы. Округ дума кәща хә Борис Хохряков ясәңәт щирн, еша вәл Вулаң дәлн нух питум хәтл вўш эвәлт 80 тәла йил. Лыв хуцела ар пўш пищмайт юхтыйлдсәт, дәлн Югра мўвн вәлты щит хуятәт ат нәтсыйт. Щит пәта Вулаң даль пурайн енмум айлат ёх пәта немасыя щимәщ

нәтупсәт ләщәтсыйт:

- ♦ вәлты хот пәта сухуптәты вухәт 50% юхды мәты питлдыйт;
- ♦ коммунальной вухәт пәта 50% юхды сухуптәты вер;
- ♦ пәңкәт верты тәрум пәта питлдыйт (әлд щирн ки верлдыйт);
- ♦ и пўш олд мәр округев луваттыин ямәлтыйлдытты йәңхты вер.

Тәмхәтл округевн 19 613 щимәщ хуят вәл, лыв эвәлтәла 6 584 хуят щимәщ нәтупсы вўты щир ән тәйләт.

Тәм йилпатум поступсы 2025-мит олдн Ас хәлдты тылащ олдн итумн рәпитты питл.

Ищиты Ёмвош округн вәнләтәты вер оләңән поступсы ищи йилпатсы, щит целевой вәнләтәты вер оләңән. Ин округ правительства квота вўты питл, федеральной закон щирн, муй арат хуят целевой щирн вәнләтыйлдытты питл.

Социально ориентро-

ванной некоммерческой тәхет оләңән, мәта угәт Ёмвош округевн вәлләт, поступсы ищи йилпатсы. Щит вәлты нәтупсы аршәка верты оләңән пүтәр мәнәс. Борис Хохряков ясаң щирн, щит щит тәхет, мәта угәт хоттел, ёха, әңкета-ащета па январемәта нәтләт па па арсыр мосты верәт ләщәтләт. Щимәщ тәхет ин ищи социально ориентированной некоммерческой тәхи немн юкәнтты щир вәл па нәтупсы вухәт еша пәвәтты. Тәмхәтл округевн СОНКО тәхета 33 арат арсыр верәтн округ кәща ёх эвәлт сыр-сыр нәтупсы верла.

Специальной военной операция тәхийн даясты ёха нәтупсы верәт аршәка версыйт. Щит версы, дәлн СВО тәхия мәнум па щәта «Герой России» нем павтум муй па мевл посәтн мойлум хуятәта па лыв хоттел ёхдала нәтты. Россия Президент хәншум непек щирн, региональной кәща ёха лыв мўвладн поступсы вўты мосл, дәлн СВО тәхийн даясты хуятәта па лыв хоттел ёхдала тәрум пәта мўв мәты атрәхәс. Щит пәта «О регулировании отдельных жилищных отношений в Ханты-Мансийском автономном округе – Югре» поступсы йилпатсы па хәншы, хуты ин кашәң щимәщ хуятәта муй па лыв хоттел ёхдала рәхл тәрум пәта очередь таклы ипўш мўв еша пәвәтты.

Пүтәр хәншәс:
Надежда Вах

Вўды давалты ёхлўва нётлът

Югра мўев агропромышленной тӑхи вэн кӑщайт ймсыева вўюм поступсэт щирӑтн, кашӑн ол мӑр государстваев эвӑлт вўды давалты верӑта тўнщирӑна па тӑса тӑм йисн нётлът.

Округев промышленность департамент кӑщайт ясӑт хўватн вўды давалты щирӑта, йиллуп хотӑт омӑсты верӑта, мўв хӑрийн енумты арсыр летутӑт пида рӑпитты хӑннехуятӑта, йилпа верум машинайт муйт ды-

веда дӑттыя пӑта иса субсидия вухӑтн округев эвӑлт мӑлыйт.

Щи вер тумпийн щимӑщ субсидия вухӑтн па юкантийт щи ёх хуйтат тӑм кўтн яма па тӑлаца «Казымская оле-неводческая компания»

па «Саранпаульская оле-неводческая компания» вўлэт елды тӑйты веритлът.

Щӑлта вўды давалты хӑннехуятӑт фермера йиты пураелн па «Агростартап» немуп грант вухӑт ищиты ёша павӑтты щир тӑйлът.

Вўды ташӑтн рӑпитты

хӑннехӑйт щимӑщ нётупсы айкелӑт промышленность департамент Югра сайт хуца тӑмхӑтл ймсыева уша павӑтты щирӑт тӑйлът, щит: <https://depprom.admhmao.ru/deyatelnost/uprawlenie-agr...>

Югра мўв промышленность департамент айкел хӑнты ясӑна тулмащтӑс:
Владимир Енов

Айлат учӑной не Катарина Джункова мойца юхтылӑс

Васы мӑнты тылӑщ 3-мит хӑтлӑн мўн редакцияева па хон пелӑк Словакия мўв эвӑлт айлат учӑной не Катарина Джункова юхтылӑс. Лўв лупӑс:

» Ма лўнӑтты арӑт хӑншты не, арсыр ясӑт лӑрамтты хуят, арсыр ясӑта тулмащтӑты не, рӑт словацкой ясӑемн стихӑт па путӑр хӑншум, хӑлум киника етӑс. Ма «Восточная филология (индо-иранские языки)» факультет етшуптӑсум, йис санскрит ясӑн эвӑлт путрӑт словацкой ясӑна тулмащтӑсум. Щи тумпи рӑт словацкой ясӑнӑн хӑншум стихӑт восточной ясӑта тулмащтӑсум.

Катарина Джункова рўщ щирн яма путӑртӑл. Лўв ястӑс, вет ол Санкт-Петербург вошн вӑс. 2022-мит олн щӑта аспирантура етшуптӑс па РАН «Институт лингвистических исследований» хуца диссертация холумтӑс.

Лўв Ёмвоша киникайт хӑншты ёх вэн мирхота юхтылӑс, тӑп щит па тылӑщн питл. Щирн Ёмвошн вӑлмалн лўв шуши мир тӑхета йӑхӑс. Щи юпийн лўв елды Сӑрханл воша йӑхӑс, щӑта ищи ӑмӑщ тӑхетн вӑс па елды юхи мӑнӑс.

Катарина Джункова пида долълўв

Айкелӑт ӑкӑтты ёх мойн не эвӑлт иньщӑссӑт, муй хӑнты па вухаль мирнӑн олӑнӑн уша верӑс? Лўв юхлы лупӑс, Россия финно-угорской мўвӑт хўваттийн йӑхмалн лўв уша верӑс, щӑта нявремӑт айтелн рӑт ясӑт вӑндтӑлът. Лўведа шала йис, хути Югра мўвн рӑт ясӑн урок факультатив иты версы. «Мўв-авӑт

па Хӑннехӑ» па «Торум Маа» музейнӑна йӑхмалн лўв уша версӑлӑ, хутиша луши мир мўвӑт-йицкӑт давалман вӑллът.

Мўн мойн, неца «Хӑнты ясӑн» па «Луима сӑрипос» газетайнӑлўв, шуши мир вӑлупсы, хӑнты па вухаль ясӑнӑн олӑнӑн ай тӑсўв.

Юхи хӑщум артӑн Катарина Джункова ястӑс, па

хон пелӑк мўвӑтн вӑлты финно-угрӑта шеӑк ӑмӑщ рӑт хӑнты па вухаль мирнӑн йис вӑлупсы олӑнӑн уша верты па ясӑнӑн вӑндтӑты. Мосл, дӑлн шуши нявремӑт айтелн рӑт ясӑн ат вӑндтӑсӑт.

Путӑр хӑншӑс:
Людмила Гурьева

Кэща ёхлўв летут ванлдӓт

Рўщ нянян мӓдыит

XII-мит агропромышленной ванлдупсы

Ёмвошн «Югра-Экспо» хуща лыпӓт хойты тылӓщн 26-мит хӓтл вўш эвӓлт па 28-мит хӓтл вӓнта Уральской федеральной округ XII-мит Межрегиональной агропромышленной ванлдупсы вӓс, мӓта тӓхия 9 щурӓс мулдтас хӓннехӓ юхтыйлсӓт.

Ванлдупсы верум ёх нумӓсн, тӓта Уральской федеральной округ агропромышленной комплекс хуща верты летутӓт мира ванлдӓты па щи юбийн летутӓт тыныты верӓт яма лӓщӓтсыит. Ванлдупсы Югра кӓща ёх, Югра развития Фонд па «Региональная платформа поддержки предпринимателей «Югра Открытая» хуща рӓпитты ёх лӓщӓтсӓт. Лывела «Югра-Экспо» хуща рӓпитты

хӓннехӓйт па Уральской федеральной округ хуща вӓлты РФ президента полномочной хуят нӓтсӓт. Тӓмӓщ ванлдупсы ар пўш верӓнтса, 2010-мит ол вўш эвӓлт верты олнитса, ин 12-мит ванлдупсы лӓщӓты.

Ёмвоша лӓты утдал, пида сотмулдтас тӓхет хуща летут верты ёх юхтыйлсӓт, лыв Россия хӓт мўв сўң эвӓлт вӓсӓт. «Югра-Экспо» тӓхи хуща лыв

мира ванлдӓсӓт, муйсӓр летутӓт лыв верты пӓклӓт. Ванлдупсы пўншумн тӓта Курганской, Свердловской, Тюменской па Челябинской областят эвӓлт юхтум ёх, щӓлта па Ямало-Ненецкой автономной округ па Югра эвӓлт хуятӓт вӓсӓт, РФ президент полномочной представительства Уральской федеральной округ эвӓлт па АНО «Роскачество» хуща рӓпитты хуятӓт ищи вӓсӓт. Тыв юхтум ёх арал пелӓк – щит мўвн енмӓлтӓты летутӓт ӓкӓтсӓт па тынысӓт.

Ванлдупсы верум хӓтлӓтн летутӓт енмӓлтӓты па верты олӓнӓн арсыр путрӓт вӓсӓт. Летутӓт верты кӓщӓйт нӓмӓссӓт, муй вўрн тӓм верӓт елды яма лӓщӓтты па яма тӓты. Югра кӓща лӓңкӓр хӓ Сергей Черняев путӓртӓс:

» Кашӓн Уральской федеральной мўв сўң мулды ям ут тӓйл, тӓта щимурт ар мир, арсыр лӓтут, арсыр летутӓт верты

ёх, ар хурасупа щи летутӓт лӓщӓтты ёх. Кашӓн мўв сўң юкан таш тӓйл, арӓн-моньщӓн йис эвӓлт мӓнты юкан вӓлупсы тӓйл. Ма нумсесн тӓмӓщ ванлдупсы – щит арсыр летутӓн ванлдупсы, па щи киньща тӓта арсыр тынесты ёх путрӓт тӓйты питлӓт, муй вўрн тӓм верӓт ямшӓк щира лӓщӓтты.

Мет ар мӓр летутӓт верты кӓща ёх путӓртсӓт, муй вўрн яха пилтӓщты па муй вўрн ямашӓк арсыр тӓхетн тынесты. Мўң вӓлӓв, тӓм йисн мулды ут яма тыныты пӓта щит ар тӓхетн арсыр тынесты лапкайт тӓйты мосл. Кашӓн летут верты хӓннехӓ щиты вӓлты ӓн пӓкл, лўв мулды и ут верл, яма тывл, кимӓт верӓт вўша ӓн па юхӓтл. Щи пӓта щи мўңева яха пилтӓщты мосл. Щимӓщ верӓт олӓнӓн мирхота юхтум ёх путӓртсӓт.

Сергей Владимирович ясӓн путӓртмӓлн, Югра вӓнт воньщумутӓт, лыптӓт,

Ямал эвӓлт вўлы нохи

тулхӓт, нохрӓт, вӓлы лант ӓкӓтты олаӓӓн лупӓс. Лӓв ясӓӓдн, щимӓщ ташӓӓт Югра мӓвев вера ар тӓйл. Щӓӓлта лупӓс, вӓлы лант ки сорӓӓлтӓты, щит чипсы хурасупа йилӓт, щимӓщ ут – хӓннехӓя вера мӓстӓты летут. Щимӓщ пуртӓн юкан летут ар хуятн ин дӓтты ӓн питла кӓш. Ищимурт елды, алпа, ар хуят ши пуртӓн юкан турнӓт муй па лантӓт уша верты питлӓт, кашӓӓ хӓннехӓ тӓлаӓа, яма вӓлты каш тӓйл. Ши пӓта тӓмӓщ утӓт яма верман тыныты ки питла, ар хуят дӓтты питл. Ши пӓта Роскачество кӓща ӓх пида округ кӓща ӓхлӓв сертификат-непек версӓт, щӓта хӓншман вӓл, муйсӓр ям пиштӓмӓщ лыптӓт тӓйлӓт, муй вӓрн дыв хӓннехӓя нӓтлӓт па па арсыр верӓт олаӓӓн. Вӓнт мӓвӓтн ӓнумты летутӓт немӓлт арум утӓт ӓн тӓйлӓт, ши пӓта хӓннехӓя тӓлаӓа, яма вӓлты нӓтл. Тӓм ям верӓт тӓйты пӓта округ кӓща ӓхлӓв иса пӓш тӓмӓщ вӓнт мӓв воньшумутӓт па арсыр турнӓт ӓкӓтты мира яма нӓтты вер тӓйлӓт: сертификат-непек пӓта, летут верты машинайт дӓтты пӓта союмная вух мӓлӓт. Югра вӓнт мӓвев-вера ташӓӓн мӓв, тӓта муй тӓп ӓнтӓ, ши пӓта, тӓм верӓт ки елды тӓты питлайт, щирн па хон пелӓк ӓх пида тынесты пиш ищи вӓлты питл.

Хӓн тӓм вандтупсы пӓнша, «Российская система качества» тӓхи кӓща лӓӓкӓр хӓ Александр Чумак мӓӓ Россия мӓв летутлӓв олаӓӓн лупӓс. Ши летутӓт вера яма вердайт, дыв ши щира вӓлты сертификат тӓйлӓт, ши непекӓт па ар хуятӓтн яма вантман мӓлӓйт, мӓта ӓх «Российская система качества» хуща рӓпитлӓт. Па Александр Сергеевич лупӓс, УрФО хуща Югра мӓв хуятӓт мет ар вӓнт летутӓт ӓкӓтлӓт. Щӓӓлта

ай павтӓс, муй вӓрн Югра Роскачество развития фонд пида пилтӓщман вӓнт мӓв эвӓлт ӓктым летутӓт олаӓӓн ар тӓхетн вантӓлӓт, ар тӓхетн щитӓт вантӓлӓт, па хон пелӓк мӓвӓт хуща ищи.

Тӓм лӓӓн тӓрумн Югра летутӓт немӓсыя верум «BioFach China-2024» вандтупсыя тӓтӓлясыйт, щит Китайской Народной Республика хуща.

Югра хуща арсыр стартапа альщӓты тӓхет вӓлӓт, щит летут муй па арсыр пурмӓс верты ӓх, хӓн дыв йилуп верӓта вӓyantсӓт, щиты альщӓлӓйт. Мӓӓн мӓвевн тӓх щимӓщ проектӓт яма мӓнты питсӓт, тӓх утӓт па тӓп верты олӓитсайт. Асн хӓл ӓнмӓлтӓты вер вӓл, Тӓм йисн мӓвев, Ас йиӓкев хӓлеӓа йисӓт, щит пӓта тӓм йисн сӓх хӓл муй па вӓш хӓл дыв сахтӓла Ас йиӓкӓн ӓнумты ӓн пӓклӓт. Округев хуща хӓл ӓнмӓлтӓты тӓхет тывсӓт, ин ши лавлӓслӓв хӓн ши хӓлӓт вӓна ӓнумлӓт.

Хӓл ӓнмӓлтӓты пишӓт па мӓвӓтн ищи вӓлӓт, ши олаӓӓн «Чебаркульский рыбозавод» кӓща ики Евгений Рындин путӓртӓс:

» Тӓм вандтупсыя мӓӓ мет олаӓӓ пӓш юхӓтсӓв, хӓл ӓнмӓлтӓты верев па нӓл ола ши йис, тӓм мӓвӓта мӓӓ ван кӓт юхтыллӓв, Ас па Лаӓал асӓӓн яма вӓлӓв, мӓӓ мӓвевн ӓнмӓлтум сӓх па мухсӓӓн хӓлӓт йиӓкка ши ӓсӓллӓлӓв.

Югра хуща Ӕмвошн иса пӓш хӓлӓт эвӓлт арсыр летут версыйт. Ин тӓм вошн хӓлӓӓн верӓт юремӓты ӓн питлайт, щимӓщ проектӓта кӓща ӓх елды нӓтты питлӓт. Югра хуща ӓн юремӓлӓт мисӓт ӓнмӓлтӓты мирев, ӓсум йиӓк пӓсты мирев па арсыр войт ӓнмӓлтӓты ӓхлӓв. Тӓмӓщ верӓт нӓтлӓт Российской Федерация президент Указ щира вӓлупсы лӓщӓтты, муй тӓхийн хӓншман, ши арат

Челябинской область вандтупсыӓн

Василий па Антонина Никоновӓӓн

Е. Рындин. П. Молданов верум хурӓт

летут мӓӓ ат тӓйлӓв, немӓлта хӓнты сӓхара мирев ал вӓл, летутлӓы шӓкӓӓн олаӓт ал тывлӓт. Мет мосты верӓт, щит мирев ям летут левман тӓлаӓа, яма ат вӓлӓт.

Агропромышленной вандтупсы вӓлум мӓр вӓс щимӓщ тӓхи, муй тӓхийн ай летутӓт пунлӓт, уӓда вӓты рӓхӓс па «Лучший продукт – 2024» кӓсупсы вӓс. Нух питум ӓх мевл посӓтн мойлӓсыйт, щит

26 – сорнеӓ мевл пос, 8 – вух мевл пос. Вандтупсыя юхтум Ӕмвош мирев па мойӓӓ ӓхлӓв арсыр летут лӓтсӓт, щит ӓсум йиӓкӓт, сырӓт, колбасайт, хӓлӓт, вӓнт воньшумутӓт, ӓплӓӓн няӓт па арсыр Уральской федеральной округ хуща верты летутӓт.

Путӓр хӓншӓс:
Пӓтр Молданов

Сэрханл, вошн шуши мир нявремат пата институт пүншсы

Лыпат хойты тылдь 13-мит хәтлән Ёмвошн округ кәща ләңкәр не Елена Шумакова мирхот верәс. Щәта әкмум мир путәртсәт, муй округевн верды шуши мир ясңәт лавәлты па нух алумты щира.

▲ Мирхот пурайн. Н. Рагимова верум хур

Мирхотн вәсәт округ дума кәща ләңкәр хә, шуши мирәт ассамблея кәща Еремей Айпин, «Югра дьлңуптәты» тәхи кәща не Людмила Алфёрова, Югра мўевн вәндтәты верәт па наука хўват департамент кәща хә Алексей Дренин, Сургутской государственной университет кәща Сергей Косенок, «Югра дьлңуптәты» тәхи кәща ләңкәр хә Владимир Куриков па па хуятәт.

Сургутской государственной университет кәща хә Сергей Косенок путәртәс, хутыса Сэрханл вошн «Институт профессионального образования коренных народов Югры» тәхи рәпитл. Лўв ясәңдал щирн, щи тәхи пүншсы, тәп иншимл айлат хуят щи тәхийн вәндтәйлды ләңхал. Щи тумпи института айлат әх рәт ясәңа вәндтәты хуятәт мосләт.

Щәлта щи институт кәща не Ольга Муллер ясәң, тәс. Лўв щирәлн,

дыв Русскинская вош ашкола-интернат хуши нявремат пата тәм йис щирн йилуп вәндтәйлды тәхи пүншты ләңхаләт, ин щи вер әхтыйн Сэрханл район вәндтәты верәт тәты департамент әх пида рәпитләт.

» Тәта нивл ол мәр «Центр комплексного исследования языкового и культурного наследия ханты» тәхи рәпитл, щи тәхи интәм институтәва луңәс, – лупл Ольга Юрьевна. – Ин шуши мир ясңәт яң олуп вер мәнты пурайн мўң Ас потты тылдь 1-2-мит хәтлңәнән «Родной и иностранные языки в поликультурном пространстве» немпи мўвтел мир мирхот верты ләңхалўв. Щи тумпи мўң нявремат вәндтәты әх пата рәпата пелды елды вәндтәйлды хәр ләщәтлўв. Интәм тәта сэрханл хәнтәт ясәңа вәндтәты не Людмила Николаевна Каюкова рәпитл. Тәм олн

па мўң «Технологическое образование на родном языке» тәхи пүншсўв. Интәм мўңева округ ашколайт пида яма рәпитты мосл, ләлн мўң тәхева аршәк няврем вәндтәйлды ат юхтәс.

Ольга Муллер ясәңдал щирн, округевн вәндтәты верәт тәты департамент әх кашәң ол лўңәтләт, муй арат шуши мир няврем ашкола юпийн елды вәндтәйлды мәнләт. Уша йис, мәнум олн 91% няврем елды вәндтәйлды мәнсәт, тәм олн ашкола юпийн 97% айлат хуят елды вәндтәйлләт, щит мет ям. Тәп и нўша вәл, щи нявремат шуши мир верәта вәндтәйлды ән мәнләт, дыв па специальностят пириләт. Мосл лупты, Санкт-Петербург вошн А.И. Герцен немпи университетн вәндтәйлды айлат шуши әх щит етшуптәтәл, юпийн Ёмвош округева ай кәртәта рәпитты ән юхәтләт, дыв вән вошәтн рәпитты хәщләт.

Югра мўевн вәндтәты верәт па наука хўват департамент кәща хә Алексей Дренин ясәңдал щирн, интәм мосл иса муй верты, ләлн йилпа пүншум института айлат әх вәндтәйлды вохты, ләлн шуши мир ясңәт елды тәты па айлат әх щи ясңәт вәндтәты хушты, мет олңән щит хоттел, әх хуши аңкета-ащеты верты мосл. Лўв лупәс:

» Мўң «Институт профессионального образования

коренных народов Югры» тәхи пүншсўв, щи тумпи Сургутской государственной университетн интәм айлат әх рәт ясәңа вәндтәты хуята йиты веритләт. Ёмвошн Югорской государственной университетн интәм шуши мир нявремат пата подготовительной тәхи пүншсўв. Интәм мўңева ийха щи вер елды тәты мосл, ләлн щит елды яма ат рәпитәс, ләлн нявремат щи тәхетн ат вәндтәйлсәт па йилуп верәт олңән уша ат павәтсәт.

Щи тумпи мирхотн хәнты па вухаль ясәңән национальной корпус верты щир олңән путәр мәнәс. Округ мир творчества хот кәща не Елена Исламуратова Пўпи яка вәндтәты округ ашкола олңән путәртәс. Щи тәхи кәщяа Тимофей Молданов вәл. Щәлта ма мирхотн путәртсум, хутыса мўң «Хәнты ясәң» газетаев мухты айлат әх рәт ясәңа хўшты питлўв. Вантә, мўң сыры тәп ашколаятн вәндтәйлды нявремат пида рәпитсўв, дывты айкеләт хәншты вәндтәсўв. Интәм мўң айлат әх ищи рәт ясәңән айкеләт хәншты вәндтәты веритлўв. Щи тумпи мўң нявремат пата кәсупсәт ләщәтлўв, щәта дыв рәт ясәңән путрәт хәншләт. Интәм университетәтн муй колледжәтн вәндтәйлды айлат әх ищи мўң верты кәсупсәта пуртәт хәншты щир тайләт.

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

Ипүш Лорвош район Муши вошн «Ма Лорвош мўвем» ёмәңхәтлә дикумсум, щив Касум Нюл эвәлт юхтум хәнты мир пурмәсәт тәса верты хәннехә Изольда Сорокина пида вәйтантыйлсум па лүвел айкел тәтыя айлтыева щи хушсөм.

Рәпатайл олаңан лупәс

Мәта тәхи эвәлт нәң тәм ёмәңхәтлә юхәтсән па муйсәр тәхийн вәлупсы хүватн рәпитлән, щи верәт олаңан мўңева верәтты кемн айкеләт ләщәтә?

► Ма нөмөм Изольда Петровна Сорокина (эви щирн, Чубахова), тыв Касум Нюл эвәлт юхәтсум. Ма, вантә, кәртәң рүтьщәты хот кәщая вәлдум па иса атәлт щиремн щи тәхийн рәпитлүм. Щи киньща рәпитты тәхөм хүв вүш эвәлт «Лорвош районәң клубной система» хушса нух хәншман тайлы.

Изольда Петровна, мәта тәхийн сема питсән, өнум-сән муй вәндтыйлсән?

► Ма Касум Нюл кәртән Лорвош район мўвн хәнты хоттел хуятәт күтн сема питсум па айтелн щәта вәсум па өнумсум. Мўң щөмьяевн, вантә, иса лапәт няврем вәс па өнмәс. Мөт айшәк апщев әнтәма йис. Вән Фёдор яом ики ин рүтьщуман пенсияйн вәд па, ма итема, ищиты Касум Нюлэвн тәмхәтл вәд.

Вән упөм ими Пенза вошн вәлты-холты щирдал ләщәтәс. Кимит упөм ими па Орехово-Зуево вошн хоттел ёхдал пида вәд. Хәдмит упөм, вән нявремәт вәндтуман, Тарко-Сале вошн Ямал мўвн рәпитл. Хәщум ёхдам тәм мўвевн вәлдәт па рәпитләт. Щи щирн, иса арсыртәхия дакки рәт мўв эвәлт мәнсүв.

Касум Нюл кәртэвн катра нядмит классәт вүш вәнты ай әшкола тайсүв. Щи тәхийн ма сырыя нявремәт вәндтуман рә-

▲ И.П. Сорокина (ям ёш пеләкн) Касум нюл кәртәң неңдал пида

питсум. Әхәтшәк лүв вән кәщайтн лап тәхәрсы. Щи киньща иса щи вүш эвәлт ма кәртәң рүтьщәты хот кәщая павәтсыюм. Ин, алпа, 20-көм ол араткөм щи культура верәт ләщәтты тәхийн вәтща щиремн иса вәлдум па рәпитлүм.

Нын Касум Нюл кәртәң рүтьщәты хотн, алпа, якты-ариты хотәт па мулты ёшәң рәпатайт ләщәтты тәхөт пүншман тайләты?

► Хәнты мир арәт ариты па арсыр як хурасәт ванлтәты тәхи катрашәк мўң тайсүв щи. Әхәт па мўң неңлүв иса кашлы щитәт пелды вәлты питсәт па щи верлүв айлтыева юремәслүв. Щи киньща мулты ёш рәпата верәта мўң тәта катләсыйлтыя питсүв. Па ин тәмхәтл вәнты щитәт унтасн арсыр па тәхөтн ләщәтты ёмәңхәтләта яңхтыя щи вүянтсүв. Тәмхәтл ищипа мўң рүтьщәты хотэвн, рүщ щирн ки лупты, няд клубной формирование тайлүв, хута иса щи неңлүв вәлдәт па арсыр верәт

тәса па хурамәңа верләт. «Хәтл сөв» немуп кружок ләщәтсүв, хута Екатерина Петровна Конева (Тырлина) арсыр як щирәта айшәк эвет вәндтәл. Лүв, вантә, фольклорной мастер нем тайты ими па кашәң хәнты мир якәт муйт иса тәса вәйтләл. Тәмхәтл тәм Муши вошн верум ёмәңхәтлә вевтама керлүм тәрум пәта лүв юхәтты ән веритәс.

Щәлдәтә «Тәс нө» немуп кружок па ләщәтсүв. Щи тәхийн, вантә, ма сырсыр ёш рәпата верәта мўң кәртәң неңлүв пида иса ийха кашәң вер яма верлүв.

Әхәтшәк мөт тәса верум муй ёнтум пурмәсыет па ләмәтсүхәт ийха әкәтлүв, ар пеләк эвәлт ямсыева щитәт вантлүв, арталәлүв. Щи киньща ванлтүпсәт верлүв мўң кәртэвн па щәлдәтә велщи сырсыр ёмәңхәтләт ләщәттийн пәнән тәллүв па ел тынылүв. Тәм «Ма Лорвош мўвем» тәхийн мўң верәнтты неңлүв ар мир елпийн ванлтәсәт, муй щирн нөвәщ сүхмәт вүлы

лон эвәлт ямсыева верты рәхл. Щи утәт мўң күтэвн шеңк сора, тўңщирәңа Галина Григорьевна Лобанова верты хошл. Щи вер тумпийн тәм ванән нух хурум тунтыет эвәлт мўң хәнты хинтәт ёнтсүв па арсыр анәт-сәнәт муй воньщупәт па ләщәтсүв.

Мосл лупты, хуты мўң неңлүв тәм йисн сырсыр хурәт нувишәк тунты хушса хәнштыя па тәса вәндтыйлсәт. Щит, ма щиремн, ищи шеңк мосты верәт лыв верләт. Вантә, щимәщ хурәт тәм йис ёмәңхәтләт пурайн хәннехуятәтн шеңк яма ләтты питсыит. Щәлдәтә мўң кәртәң рүтьщәты хотэва яңхты муй верәнтты неңәт иса хулыева яма панне па сорт хүлңән сүхәт нух ваньщты, лөпта вертыя па щитәт эвәлт арсыр ай пурмәсыет муйтиса ёнтты веритләт. Вантә, кашәң хәннехә тәм юхи хәщум оләтн яма вәйтләл, хуты катра пурайн хәнты ёх хүл сүх эвәлт дөтүт тайты хирәт, нирәт, посәт муй арсыр ләмәтсүхәт хошты кемн ямсыева ёнтсәт па вәлты-холты щирәтн тайсәт.

Изольда Петровна, тәмәщ вән ёмәңхәтләт нынана муйсәр унтас верләт?

► Ма нәмәстемн, шеңк ям па мўңева мосты вәйтантүпсәт верты тәм йисәтн питсыит. Щи унтасн, вантә, мўң верты па ёнтты пурмәслүв муй сүхлүв тәта ел тыныты щир тайлүв, рәт ёхлүв пида вәйтантыйллүв, ар вер уша верлүв!

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

Хоттед, ёхдал, нәмәлмәсәт

Нявремәт вәндтәты хуятәт ёмәңхәтл елпийн «Лылаң союм» хуца пушхәт пида рәпитты неңәт-хәйт «Хоттед, ёх ратхәр» нәмпи етнхота әк-тәшсәт, ләдн кашәң хәннәхә лүв рәтләл, әңкидал-ащидал, опрашдал, щащидал олаңән нәмәлмийс. Щиты интәм мўң айкел тәлүв, мәта ёх эвәлт учителят вәлдәт, муйсәр дәрәт тәйләт па сәмләдн тәйтты вулаң нумсәт вәлупсы олаңән нынана хәншлүв.

▲ «Лылаң союм» тәхийн рәпитты ёх нявремәт пида

О.М. Норова (Анямова), «Лылаң союм» тәхи кәща дәңкәр не:

» Ма Анямовәт рәт вән хоттед, ёх хуца сема питсум. Мўң хоттед, ёхн лапәт няврем енмәс, щитумпийн хәлүм пушәх щит шәкашты хот эвәлт вўюм пушәх мўң пиләва па вәс. Ма нәмәслүм, хуты кашәң хоттед, ёх күтәдн дәхсәңа, и верн па и нумәсн вәлты щир ат тәйләт.

Ма яма нәмләм әңкиём, лүв хошум ёшнәл. Хутыса лүв хәтл мәр нявремәт вантман тәйтты хот эвәлт апрәңа мәнәм ай карты әхәлн юхи щит тәллә. Әңкәм-ащәм эвәлт ма рома па така вәдлүм. Щиты рәтнадам олаңән нәмәлмемн сәмем нюр хошум. Мўң айтәдн әңкилы-ащилы хәшсүв, вән упилүвн па яйлүвн мўң енмәлсаюв.

Ай пура вўш эвәлт акилүв, ныйлүв эвәлт рәт ясаң хәдлясүв, щит пәта ясаң тәйлүв, ясаң пида щит вәдлүв!

Хоттед, ёх ма пәтема –

щит вулаң ёх! Щиты вәна пелка ювум ёхдам тәйтты ма айтәдн нявремдам па хилыдам вәндтәлүм!

В.С. Меров, нявремәт вәндтәты хә:

» Мўң Сўмәтвош район хурамәң Лямин ас хонәңән Хурумпауль па Хошлог кәртнәңән (щит Саранпауль кәрт пўңәдн) вәсүв.

Ма дәхсәң ар нявремәң хоттед, ёх хуца сема питсум па енумсум. Әңкәм-ащәм яртыяң няврем тәйсәңән. Айтәдн мўң шуши мир йис верәт така тәйлүв, әңки ясаң ищи яма тәйлүв.

Әңкәм эвәлт ма кашәң утые шак-пака ләшәттты вәндлүсүм, щәдта вәндлат хәннәхә иты мутрайңа нәмәсты вер ищи лүв эвәлтәда вўсүм.

Ащәм вой-хўд велпәсләтты хуята вәс, щит вера лүв мўңев ай пура вўш эвәлт щит вәндтәс. Щитумпи вой-хўд велпәсәт: сәсәт, пәнәт па па утәт верты ищи ащәмн вәндтәсаюм.

Ар ол мәнәс, тәп тәмхәтл вәнта ай пурайн вәндлүм йис вер яма вәдем. Әңкәм-ащәм вәлты хот – щит ма рәтай мўвиём, щитсыстам юхан увты мўв, щит ташәң вәнт хот питәр юпийн.

И.Б. Белявская, нявремәт вәндтәты не:

» Ма рәт мўвем – щит йисәң-нәптәң хурамәң Увәс Кев мўв.

Ма айдат пураём – щит амтәң пура! Мўң хоттед, ёх хуца хәлүм няврем вәсүв. Ма – мет вән эви па кәт апщәңәләм. Әңкәвн-ащевн мўң мосман тәйсаюв.

Ащәм Кевн енмәс, лүв вера нумсәң па путрәң хуята вәс. Етная йил, ащев пида диафильмәт вантты щит омәслүв муй па путрәт хәдәнтлүв. Лүв хәрщи хуята вәс. Ищиты вәлты мўңев вәндтәс.

Әңкәм Амня юхан хонәңән вой-хўд велпәсләтты хоттед, ёх хуца сема питәс. Лыв хушәла лапәт няврем ен-

мәс. Вәлупсы хуваат лүв нявремәта математика урок тәс. Кашәң пушхие мосман тәйс, и нумәсн па и верн дыв пәтәда дәхәс хуята вәс.

Пухәт армия вўша йитәдн лыват армияя ләшәтәйдәс, щәдта лывела пишмайт хәншәс. И пўш воинской тәхи командир эвәлт пишма юхтәс. Щәта кәщайн иньшәссы, и айдат хәя шеңк давәрт әңки-ащитаклы, вантә, вәнт шушийн вўлсәң хоттед, ёх хуца енумты няврем мўвев-йиңкәв, вўдәт таклы вера атум. Муй верты мосл, ләдн пуха кеншәка ат йис? Әңкәм кәт ол мәр щив пишмайт хәншәс, айдат хә яма щит йис.

Әңкәм вешкат па хәрщи хуята вәс. Ищи вера лүв мўңев вәндтәс.

Ин вәна ювмевн, мўң ай рәт мўвева амәтман мәнлүв, вантә, щәта сыстам дыл рүв, щәта кен па уяң!

М.Е. Макарова (Шесталова), нявремәт вәндтәты не:

» Ма ар нявремәң хоттелд ёх хуца енумсум, щит шеңк ләхсәң хоттелд ёх вәс – нивл няврем енмәс.

Ай пурайн мәнәм ванкүтлы Сүмәтвош район Малеевка (Квай-Я – вухальд ширн) щащәм па опращәм хуца рутьщаты щира китыйлдсаюм. Мәнәма щата мәрәм хән вәс – ма арсыр юнтутәтнумса пуныйлдсум. Щата юхан хонәңа муй па вәнт пәда вантман сәмем нюр торыйс.

Ма едемәң няврема вәсум. Одюпн хұрат хәншты вер мосман тайсум, щәлдта моньщәт, ай пурайт нумәсн тәтъясум.

Мәта арәтн ма вәна йисум, ән вәдем?

Аңкемн-ащәмн айтедн вәндтәсаюм, мулды вер ләщәтты вұянтсән ки, иса пурайн тәса па тўна вера. Щиты ма вәлупсы хұват ши мәнлум, тәс нумсәттәс вера ши ләщәтлүм!

Ма хоттелд ёхлам – щит ма рәтләм! Ма енмум мўвиём, Ас па Ләңал юханңан – щит ма вәлупсем!

С.М. Астапович, нявремәт вәндтәты не:

» Ма Ным Нярьёх кәртән сема питсум па енумсум. Мўң хоттелд ёхн нйл няврем вәс, ма – мет вән.

Ма рәт лердам Манстәр район (сыры оләтн Микояновской района альщәсы) эвәлт мәнләт, мўң вантә, Ас вухалят.

Аңкем «Карай рут» эвәлт вәл, хәнты щирн «кәри рәт» питл. Вантә, и вән опращелд вера-вера кәри хўд леты мосман тайс. Мухсәң муй вўнш мушатл ки, сора кәри хўда пелтәщл. Ши пәта кәри рәта альщәты питса.

Аңкем мир лекщитты неңа вәс, ши күтн ёнтәсты, тыйты вер сәмәңа тайс. Ащәм колхозн тракториста рәпитәс, вой-хўд велдәслуман вәс.

Вет ода ювмеңн аң-

кемн тыйты вәндтәсаюм, эхәтшәк ёнтәсты питсум. Шўкщәты вер ма ин вәнта мосман тайлүм. Айтедн аңкаңкем пида ёнтәсман омәссум.

Хоттелд ёх ма пәтема – щит йис лерәт, щит йис ёхлўв вәлупсы. Йис лерлўв вәты ән питлўв ки, муйсәр мўң мир?

И.И. Сиренко, нявремәт вәндтәты хә:

» Аңкем-ащәм ар әр пунсәңәң, ләдн ма тәс хәннехәя йисум. Хоттелд ёхн мин кәт хуятңән енумсумн.

Ащәм хотәт омәсты вера вәндтәты инженерной кафедрин доцента вәл. Лўв лупәс: «Пухие, нәң няврем вәндтәты хуята вәлә!».

Аңкем эвәлт ма вәндтыйлдсум мир пида ләхсәңа па рәпата пәда сәмәңа вәлды!

Е.Перевозчикова, айлат няврем вәндтәты хуят:

» Ма хоттелд ёхлам, аңкиём мосман тайлүм. Муйсәр нумсәт па верәт мәнәма әмщәт, лўв имухты мәнәма нәтл, кўш верн, кўш сәмәң ясәңән.

Т.В. Афанасьева, методист не:

» Ма хоттелд ёхлам – щит ма вән опращдам.

Ащәм щирн Булгаковәт рәт – йис рәт, Россия мўвев лавәлды рәт ёх.

Аңкем рәтәт – Сургаевәт рәт ёх, мўвевн сырсыр летутәт енмәлды вер така тайсәт.

Ма аңкем-ащәм вәлупсыын карты эш хұват яңхты тўтәң туйт пида рәпитсәт. Ма пәмәщипа ясәңәт аңкема-ащәма луплүм, дын тәса па тўнщираңа мәнәм вәндтәсәңән. Ши ям па тәс нумәсн ма интәм вәнта ши вәлдүм.

И.И. Сиренко пушхәта нарәсты сый ванлтәл

М.Е. Макарова нявремәта ясәң тәл

Т.В. Афанасьева нявремәт пида

Тынәң аңкилўв-ащилўв, вән пәмәщипа ясәңәт нынана луплўв, нын тәс нумәсн мўнев вәндтәсты, ши тәс нумәсн па верн

мўң тәмхәтл, ши вәллўв па рәпитлўв!

Ирина Белявская хәншум пугәр хәнты ясәңа тулмащтәс: **Ирина Самсонова**

Сырыя шэшты увас миров айлат ёх: Александра Тарлина

Александра Тарлина Ас-угорской институтн рэпитл, лўв Югорской государственной университет «Филология» немуп щирн етшуптас. Лўв увас мир пида иса пўш рэпитл, ханты ясаң вэндтэл па ханты ясаң пида рэпитл.

▲ Александра Тарлина

Александра Касум вошн Нуви Асаңхум район хуца сема питас. Ащел Сергей Никифорович, аңкел Ольга Даниловна Тарлинцаң. Сергей Никифорович милиция хуца рэпитас, Ольга Даниловна ар та́хийн рэпитас, лўв ёнтты неңа па тынесты неңа вэндтылдас.

Александра па Валентина апалнеңал – немасцаң, дын Владимир яй тайдаңаң. Тарлин хотаң ёх иса пўш Касумн вэлты ёх. Александра путартты ясаңаң хотаң ёхдал иса пўш кўтлалн па нявремат пида сәмаңа вәсәт:

» Аңкем-ащем мин Валентина апалнеңем верат педа яма вантсаңаң, мин хур ханшты вер тайсумн, ариты вер тайсумн... Ма ар та́хия нумсемн па сәмеңн талдаюм, нарасты верата: гитара, нарас юх, тор сапл юх; щалта па тхэквондо әрашты вер, духн яңхлум, мәнема вера әмәщ лўңатты, ханты якәт яклум, щалта па ханты театәрн юнтсум.

Ая вәлум вердал эвәлт Александра яма нәмләлдә, хән ащелн пән вантты тәтыясы. Сергей Никифорович щи кўш рўщ рэпатайн рэпитас, ищимурт вәнта вой велпәсләты па хўд каталты иса пўш яңхас. Нявремдал па пәнән вўйляслә, щи пәта Александра вәнт вәлупсы ищи яма нәмләлдә, вана тайләлдә.

11-мит класс етшуптумал юпийн Саша апалнеңал пида «Высшая школа бизнеса» хуца спортивной туризм верата вәндтылдсаңаң, университет Польша мўвн, Вроцлав вошн вәс. Александра ясаңаң:

» Ащем па яём иса пўш минемна нәтсаңаң, хән мин щив мәнты ләңхасмән. И ол мәр щәта па хон пеләк мўвн вәндтылдсумн па елды вәндтылдты кашлы питсумн, щит минемна аң мосты верат, щалта па пандемия вер тывас. Щиты щи лўңаң 2020-мит олн мин юхды юхәтсумн па ЮГУ хуца «филология» та́хия елды вәндтылдты мәнсумн.

Югорской государственной университет хуца Александра «Центр народов Севера» хуца рэпитас:

» Та́та рэпитмеңн ма ар та́хета яңхсум, муй та́хийн йис ханты верат олаңаң путрат вәсәт. Финно-угорской хәншты мир конференция, Северной форума, «Национальная школа лидерства» (Саранск вош), «Торум Маа» музей хуца, Округ мир творчества хот хуца верты арсыр әктупсәта па ванлупсәта ищи яңхсум. Мәнема мет нумәса питсәт, щит хәншты ёх конференция па лидерства ашкола. Конференция хуца ма уша версум округ хуца вәлты литературной та́хи олаңаң, хәншты хуятәт уша версум, лыв нумәсдал, лыв вердал. Национальной ашкола лидерства, мата ут Саранск вошн вәс, щит, алпа, тәм лўңаң мәнема мет әмәщ вер вәс. Ма вера ар мир уша

версум, арсыр мўвәт эвәлт юхтум мир, мата ёх культура верат пида вана вәлдәт. Тәм ашкола юпийн ма сачн юхәтсаюм, муй вўрн ма нумәсдам елды вер вәнта тәты.

«Центр народов Севера» хуца рэпитмалн Александра Тарлина шеңк яма рэпитас, щи олаңаң лўв пидала рэпитум хәннехә Елена Новыхова ясаң тайс:

» Лўв вера яма рэпитас, муй мосл, иса верат тәса па сора верләлә, немәлт вер аң юремәлдә. Мәнема вера әмәщ вәс тәмәщ каркам айлат хәннехә пида рэпитты. Әмәщ вантты, муй вўрн лўв ханты ясаң вәндтәл. Лўв щи кўш худна айлат эви, ясаң яма тайләлдә. Ма щиремн, тәмәщ хәннехә ясаң пида яма рэпитты питл, щалта па аспирантура верат яма етшуптәлдә па елды яма рэпитты питл. Ма щит пәта лўвела ям ясаң луплум, ям нумәс китлум.

Ин Александра Ас-угорской институтн рэпитл, лўв йис путрат, моньшәт әкәтл, непекә читәт хәншәл па киникайта верл. Лўв ин нумәс тайл – щимәщ непек верты, мата ут мухты ханты ясаң аң тайты ёх ясаңа ат питләт.

» Ин ма ханты ясаң яма вәндтәлүм. Щит ин ма рәпатаём. Ма вера ар нумәс тайлүм, муй вўрн ма ясаңем лылаңа хәщуптәты, тәх нумсәт худна ашколайн ухема юхәтсәт, щит ханты ясаңаң блок верты, медиа-контент верты, мата утәт вера нәтты питләт щи хуятәта, хуйтат ханты ясаң вәндтәты каш тайты питләт.

Мўң ищи Александря ям вўща ясаң китлүв, лўв нумәсдал вер вўша атюхәтләт па елды вәндтылдты верл, яма ат мәнл.

Путәр хәншәс:
Пётр Айев

Там товийн, вэн кер тылж 12-мит хятлн, Сэрханл, вош шуши мират хотн «Вурца хятл» постасы. Ши пурайн рэпатаём ширн щата вэсум па сыр-сыр айкелат акатсум. Ёманхатл, сухнум юпийн вошаң, ашколайн вэнлтаты айлат пухат па эвет пида литературной вэйтантапсэт версум. Эхат Сэрханл, вош А.С. Пушкин немуп библиотека хота янхсум, хута поэтат па писателят пида вэйтантайлсум. Мет юхи хашум пурайн Централизованной библиотечной тахи кэца Яна Юркевич эвалт киникайт лунятты тахетн рэпитты ханнехэйт эвалт манема мосты айкелат иньщасум.

▲ Я.Б. Юркевич

Там не хэлумкем ол там тахийн кэца неца рэпитл. 1996-мит ол вүш эвалт Сэрханл, вош киникайт лунятты хотн рэпитты питас. Лув аңкел-ашел, вантэ, вэлупсы хуватн мув илпи ташат каншты ширн вэсат па рэпитсат. Ши пата ши Яна айтелн арсыр Советской Союз хон пелак вошатн вэс, енмас па ашколайтн вэнлтылдэ. Лув ясанда эвалт уша йис, хути Чукотка мувн лыв па вэсат. Ши олан Яна кутуп ашкола етшуптас. Ши киньща нумасн юхатсы па 1986-мит олн Москва хон вошева елды вэнлтылдты манты. Московской государственной культура институт тахи хуца «библиотечной вер» тахийн вэнлтылдты вунятс. Хэн ши верл сухнуптас-лэ, диплом ширн «библиотекарь-библиографа» ханшлтасы.

Яна Борисовна, муй ширн нэц Сэрханл, воша юхатсан па мата тахийн тага рэпата муцатсан?

► Ма, вантэ, институт

Киникайт лунятты вер мун, ехлува мосл

етшуптумем юпийн икия мансум. Щалта лув Сэрханл, воша манем тэслэ. Сырыя ма там увас вош оланн немудты ан па вэйтсум.

Оланн юдн ай январемдам пида вэсум па хэн лыв вэншака йисат, айдтыева рэпата каншты питсум. Щалта 1996-мит олн Сэрханл, вош А.С. Пушкин ики немуп мет вулаң киникайт лунятты хота библиограф не ширн рэпиттыя ши вусьюм. Ши пурайн тага Централизованной библиотечной тахи пуншман вэс па лув кэца неңала Надежда Васильевна Жукова рэпитас. Тэп тага ши не араттелн 38-кем ол мар ушаңа-сащаңа кэщя вэс. Ин, вантэ, руть-щатыя манас. Ши йисн ан па нэмасум, хути ма, лув итэла, айн-айн па рэпиттыя питлум. Кашаң ай па айшак вер рэпатаём ширн тунцираңа, тэса лэщатсем.

Щалта ши пурайн иса непек хуватн мун рэпитсүв па шеңк ар арсыр непек нух ханшсүв. Электронной каталог ан па тайсүв, хэлум компьютер вошаң, вулаң библиотека хотэвн тэп вэс па щитатн иши яма па тунцираңа рэпитты ан па хошсүв. Кашаң журнал, киникайт непекан каталог хуваттын каншсүв па щалта велши иньщастыя ханнехуятат еша щитат катлуптаслүв.

Ма ширемн, шеңк шух-лэсаң вер катра мун версүв. Там йисн хути кена йис.

Муй арат ол нэц библиограф не ширн вэсан па ханнехэйт пида рэпитсан?

► Ма там тахи хуца шеңк хув ан омасум. Еша вэс вэнлат библиографа тага паватсыюм. Эхат па ши тахи кэца неца йисум. Итэх пурайн шеңк лаварт ма пилема рэпитты неңдам пида вэс. Вантэ, тамхатл мун иса и хурасуп рэпата лэщатсүв, хэлэвт па ма лыв нумпелн кэщяя питсум. Ма нэмастемн, хэлум ол мар и тахи хуца вэсум ки па рэпитсум, щалта айнайн нухлы елатсыюм, щит лелн манема еша кеншак елды рэпитты вэс. Кашаң хатл верты вер ма иса яма вэйтсум па версум, па кэщяя ювмем пурайн еша па хурпия рэпата верлам манты питсат.

Муй арат ханнехэ там хатлн араттелн Централизованной библиотечной тахи хуца вэл па Сэрханл, вош хуватн рэпитл?

► Мосл лупты, хути Сэрханл, вошев луватн талаңтелн киникайт лунятты 13 хот тайлув, итэх тахета айлат па кимит утата вэнлат ехлув-неңлув кашаң ол мар янхлат па лывела мосты непекат еша паватлдат.

Вошаң библиотека хотатн тамхатл 177 ханнехэ арсыр рэпатайн, верат лэщатман вэл, ямсыева ар мир ханнехуятат пида рэпитл. Мет яма там йисн киникайт ай пухат-эвет лунятлдат, мата январемат 14-мит ол вүш лувата тэп йисат. Ши верат тумпийн мет ай пушхиет ищиты лыв аңкидал-ащидал пида мун библиотека хотлува янхлат, хэн арсыр ванлупсэт мун хуцева рэпитты неңат тэса па хурамана лэщатлдат. Вантэ, киникайт унтасн там йисн сыр-сыр лунтупсэт тага вертыя питсыйт. Вошаң айлат ех библиотека хотэвн немасыя «Аканыдаты тахи» па лэщатсүв, хута кашаң лапат мар ай пухат-эвет иса юхтылдат па сыр-сыр ванлупсэт вантлдат, шеңк ар иньщаслат, муй пата там муй тум вер непека вэн ханнехуятатн шеңк эмща па хурамана версы. Щалта ашколая янхтыя январемат пида па мун хуцева рэпитты неңлув ин сыр-сыр мастер-классат тунцираңа лэщаттыя питсат. Кашаң вер лыв киникайт хуватн тэса верлат.

Ши вер тумпийн арсыр кэсупсэт йилпа ханшум непекат хуват мун хуцева вэлдат. Щиты январемлув рущ па ханты моньшат хуватн сыр-сыр хурат ханшты веритат. Шуши мир оланн ар айкел тага тэлув, кашаң ай январема муй вэн ханнехэя мун библиотека хотлува янхтыя шеңк эмаш!

Путар ханшас:
Владимир Енов

Аган кэртэң сорни ёшпи ими

▲ А.В. Покачева

▲ Аган кэртэң музей хот

Нижневартовской район Аган кэртэң вэдмемн ма Анна Васильевна Покачева хуца мойңа йңхсум. Лүв Лидия эвел па хилыдал, пида рүтышуман вэл. Лүв вэлупсэл олаңан ай тэс:

» Ма сүсн 1954-мит олн Сэрханл район Русскинской кэртэң сема питсум. Ма Русскин ханты рэт эвэлт йилдүм. Аңкем Евдокия Дмитриевна (эви опращнемл Тайбина), ащем Василий Иванович Русскин вэснән. Лыв хұл, вой велпәсләснән па вүды таш давалдсаңн. Мүң семьяев ар нявремәң вэс, ин шимл хуят хәщәс. Павел апщем Русскинской кэрт пүңәлн вүт кэртэң ма вүдыдам давалдман вэл. Мет сыры аңкем антәма йис, щәлта 1995-мит олн ащем хув пәнта шәшмәс.

Ашкола вәнты вүт кэртеммн енумсум. Щәлта тухләң хопн Русскинской кэрта ашкола тәсыюм. Щәта интернатн вэдмемн нулевой классән вәндтәйлдсум, рүщ ясаң иса ән тайсум, щирн еша давәрт вэс. Ма тәп хәлум класс етшуптәсум, елды вәндтәйлдты ән ләңхасум, щирн аңкеммн-ащемн юхи тәсыюм. Ма лынана нәтсум.

Щәлта вәна йисум. Иван Семёнович Покачев хуца икия мәнсум, лүв Аган юхан мываң хәя вэс, щирн 1978-мит олн Русскинской кэрт эвәлт Аган кэрта касәлдсүв. Хәлум няврем сема питәс, ин Лидия эвем тәп хәщәс.

Елды Анна Васильевна Аган кэрт

олаңан путәртәс. Лүв яснәл эвәлт уша йис, хәнты хувн тәта хәнты Покачевәт рәт ех вәсәт. Мет сыры 1893-мит олн тәм кэрт олаңан непекн хәншысы. Щәлта айлтыева тыв рүщәт юхәтсәт па 1920-мит олн сельсовет версы. Сыры щи кэрт Сэрханл района лунман вэс, 1976-мит ол лыпәт хойты тыләщ 24-мит хәтл вүш эвәлт Нижневартовской района мәсы. Щи пурайн тәта хұл велпәсләты тәхи, совхоз па па тәхет рәпитсәт. Ин тәта нядсоткем хуят вәл, щи күтн кәтсот хәнты па хәскем юрн мир. Аган кэрт пүңәлн мыв илди питы вуй вүты тәхи рәпитл, щирн кәщәйт вухн нәтләт хәннәхә вәлды па мосты хотәт омәсты.

Тыв касәлман Анна Васильевна арсыр тәхетн рәпитәс: совхозн, хұл велпәсләты тәхийн, певәлды хотн, катра пурмәсәт давалды хотн. 2008-мит олн «Центр национальных промыслов и ремёсел» тәхи пүншум пурайн лүв шив рәпитты мәнәс. Тәта лүв кэртэң мир, нявремәт шуши мир йис верәта па ариты, якты вәндтәс. Әхәт тәта хот давалды неңа рәпитәс. Щи юпийн рүтыщәты мәнәс. Вүт кэртэң вүды таш давалдәс.

Анна Васильевна хилыдала хурамаң хәнты дәмәтсухәт әнтәл, то-

вийн тунты хурл, щәлта арсыр хушапәт верл, нохәр юх дәрәт эвәлт ищи хушапәт сәвл. Лүв ястәс, иса ими верәта лүв аңкел, аңқаңкел па щәщел эвәлт вәндтәләс. Анна Васильевна эвел ищи арсыр мосты верәта вәндтәс, ин Лидия Ивановна Яскевич эвел ищи тәса верәнтты имия вәл. Щи тумпи Валентина Бычкова хилнеңәл, иса хошл па ин аңкел пида шуши мир пурмәсәт верты хотн рәпитл.

А.В. Покачева лүң пурайн вәнта воньшумутәт, тулхәт, нохәр әкәтты йңхәл.

Аган кэрт вәлупсы олаңан лүв щиты ястәс:

» Аган – хурамаң па сыстам кэртые. Культура хотн рәпитты ех ёмәңхәтләт дәщәтләт, щит «Нижневартовской район – щит ма сәмем», Сүс ёмәңхәтл, щи тумпи шуши мир Вурңа хәтл, «Вүды давалды, хұл па вой велпәсләты хәтл» па па ёмәңхәтләт. Лүң пурайн Аган юхан хуват ай хопәң кәсупсы вәддәл, елды мет пәсты хуят округ кәсупсыя мәнл.

Ям арат ол Аган кэрт кәщәя Татьяна Семёновна Соколова вәл, лүв иса муй верл, дәлн кэртэң мир йма ат вәсәт. Ар ол кэрт эвәлт Лаңки пос вош вәнты машинайт йңхты кев әш версы. Тәп и нүша – товийн щи кев әш йиңкия йил. Тәм кэртэң сыры ФАП вәс, ин ар ол амбулатория рәпитл. Давәрт мәш пида хәннәхә тухләң хопн Нижневартовск воша тәды.

Анна Васильевна тыштуман ястәс, ям арат ол юхды ашколайн «Хәнты ясаң» урок йира вүсы, щирн лүв ай хилыдал ин рәт ясаң ән тайләт. Тәп лүв Люба па Дуся вән хилнеңәл, хулна ашколайн хәнты ясаң вәндтәснән, щирн еша путәртты хошләт.

Юхи хәшум артән Анна Васильевна Покачева лупәс, хуты ям арат ол юхды «Хәнты ясаң» гәзетаевн сэрханл хәнты ясаңан хәншум путрәт лүңәтты мосман тайс.

Путәр хәншәс:
Людмила Гурьева

Александр Сергеевич Гудков Ёмвошн рэпитл вэнт тўтат хэрятты тәхийн, щит «База авиационной и наземной охраны лесов», лўв пожарный-десантник. Александр 1991-мит олн Тюменской область хуца вэлты Красногорской немуп ай вошн сема питәс.

▲ А. Гудков вэнт тўтат хэрятты ёхдал пида

Вэнт тўтат хэрятты хәннехә

Хән лўв 10-кем тәда хйис, хотәң ёхдал әңкел сема питум воша касәлсәт. Щит Сүмәтвош районән вэлты Тэк воша. Ши оләт эвәлт Саша хәнтәт күтн енумты питәс, Ольга Тимофеевна Сюлись аңкаңкел пида хәнты ясаңән путәртәс. Тәмхәтл вән воша питмәл юпийн па щимәщ рәпата тәйтәл пәта хәнты ясаңәл, иса ши юремәты питсәллә. Александр Сергеевич имел пида хәлум няврем енмәлтәдңән.

Тэк вош – щит ай вош, мухәлая нюр вэнт мўв. Па нявремәт иты Саша ащел пида иса пўш войхул велман вэнт мўв хўват пидә вәнәтә «похода» яңхсәт. Александр ясаңән:

» Вэнт – щит мўң вәлупсэв, щәлтаса йира керләты пищ антә. Вэнт мўв иса пўш ма сәмем хуца вәл.

Ши пәта ши, алпа, вәна ювмәлн лўв щимәщ рәпата вўянтәс, вэнт тўтат хэрятты хәннехә йис.

2009-мит олн Алек-

сандр Тэк вошн вэлты средний образовательной ашкола етшуптәс. Щәлта армия мәнәс, младший сержант нем тәйс. Спорт па физкультура верәтн йма вәлмәл пәта «Воин-спортсмен» мевл, посн мойләсы.

Армия юпийн Игримской профессиональной колледж хуца бульдозериста вәнлтыләс, тәп ши верәтн рәпитты ән питәс, спасатель рәпата вўянтәс. Щит Сүмәтвош аэропорт хуца вэлты противопожарной па аварийно-спасательной служба хуца, щәта ши верәта вәнлтыләс.

2014-мит ол вўш эвәлт пожарный-десантник немуп рәпата вўянтәс, щит вәнәтә лавәлты тәхи хуца, щәта йилуп верәта па вәнлтыләс. 2017-мит ол вўш эвәлт лўв Ёмвошн пожарной-парашютиста рәпитл.

Вэнт тўтат хэрятты ёх кашәң ол вәнлтылләт, муй вўрн ши тәхетн рәпитты, лыв парашют пида навәрты ищи вәнлталыйт. Александр ясаңән, хән оләң пўш парашют пида

ёх навәрты питләт, имухты кәл, мәта хәннехә ши верәта пәкл, мәта ёх ән пәкләт парашютист-пожарника йиты. Тәм рәпатайн щимәщ ясаң вәл «переломный прыжок», хәнты щирн ки «йит керләты наврупсы», щит вәнлтылтийн мет лавәрт вер. Хәннехә пәлтапн юхәтлә, тухләң хоп эвәлт навәрты иса пўш күртәсл. Тәх ёх щимәщ пәлтапсийн юхәтлә 10-мит пўш муй па 1000-мит пўш навәртийн. Кашәң хәннехә пәта ши вер лўв щирелн вәл. Александр ясаңән, мет лавәрт лўвела вәс мет оләң пўш навәрты. Тәм хәтл па лўв парашютл пида 1000 метра кәрщәт эвәлт «лапка яня яңхты иты» ким етәл. Ин лўв нумәс тәйл, 4000 метра кәрщәт эвәлт иллы навәрмәты.

Вэнт тўтат хэрятты ёх вера ар рәпитләт тови эвәлт сўс худаты вәнәтә. Тәх щос па вән кер тыләщн Югра эвәлт па мўвәта китдайт. Александр Курганской, Свердловской, Тюменской областят хуца па Красноярской края яңхәс.

А.С. Гудков эвәлт ван

кўтн иньщәсла, мәта тўт хэрятты вера лавәрт вәс, щирн лўв лупийл, кашәң вэнт тўт хэрятты – щит лавәрт вер. Тәп и пўш лўв элты лавәрт сурт вантәс, щит 2023-мит олн Курганской область хуца, щәта йиңклы нәрум хурасуп вэнт мўв. Щирн кәрәщн мәнты вэнт тўт тывәс. Ши тўт юх тийт мухты елды мәнл, тәмәщ тўт вўлыты вера лавәрт. Авиатехника нәтты пищәл, ищи антә. Вотәң хәтл ки, имухты елды мәнл. Щирн вера вотәң хәтл вәс, ши пәта лўв ай вошәт вәнты юхтәс, па хотәт ёсты питәс. Щирн Югра эвәлт юхтум ёхлўв ши вошәң мира хотләл, эвәлт сора йира мәнты нәтты питсәт. Мухәлая нюр пәсәң, мўң ёхлўв хотәт хўват хәхәтлюман яңхсәт па мира нәтсәт вош эвәлт йира мәнты. Лыв вантман, и ай вош хотәт и-кәт щос мәр худыева ёссайт. Щирн хәлум вош тәлаңтәлн тўтән ёсса, щәта вәлум мирев мўң Югра ёхлўвн нәтум пәта худыева дыләңа хәщсәт.

Путәр хәншә:
Пётр Молданов

Григорий па Тамара Кантеровңан

cultura.ru сайт эвэлт вўюм хур

Әраң ех

Иса пурайн вошн муй кәртән вәлты хәннехуятат яма па тәса рәпитты ех пелы сәмәңа вәсәт. Ищимәщ хә – Киркәр Кантеров. Лўв нәрум мўвн вәл, хәнты мир эвәлт – Россия мўвев касәлды мир эвәлт. «Муй пәта лўв вәлупсәл әмәщ?» – нын иньщәсләты. Юхлы луплум: «Лўв вәлупсәл иса әмәщ!».

Мәнема иса пурайн әмәщ, муй ширн хәннехә вәнтән, нәрум мўвн муй па хишәң мўвн вәл. Яма па әмшә вәл. Тәмәщ хәннехә мулды мутра тәйл, мәтты ки, лўв әнтә тәм мўвев эвәлт, мәтты ки, па тәхет эвәлт юхтәс. Шаль, щимәщ хәннехә шимла йил. Лыв мўң вәлупсәв пәта тәп унтас тәләт.

Увәс мўвев муй па морт мўвәң касәлды ех – щит хот войт тәйты ех, хўл па вой велпәсләты ех. Лыв рәпатайдал унтасн Россия мўвевн вәлты ех вўлы, ош муй па мис ям нюхи леләт. Касәлды ех мўң вәлупсәв пәта немулт пурайн нўша ән версәт. Лыв немулт пурайн кәщайт эвәлт хотәт ән вохләт, рәпата кәншман «Центр занятости» хушә ән омәсләт, немулт ән вохләт, әл ширн опрашләд иты яма па вешкәта вәлләт. Хулна пура вәл, ләдн мўң касәлды ех вәлупсы

оләңән уша версүв, лыв рәпатаел оләңән хәншсүв па путәртсүв, па иса муй версүв, ләдн мўң ләщкам Россия мўвев луваттыин щимәщ хуят аршәка ат йис.

Киркәр Кантеров Ай Натан юхан хонәңән вәл, щит Натан юхан пусл, щим юхан хонәңән Надым вош омәсл. Лўв тәм нәрум юхан хонәңән вәлман вўлыдал лавәл. Вўды нюхи – мет ям нюхи, щәта арум холестерин ут әнтәм, щит шеңк епләң нюхи. Киркәр юхан хонәңән кәт хот омсәс, юханән вар – хўл велпәс ут омәсл, тәп путәртәл, хути ин пиршә йис, ширн хўл ән велпәсләл, щим тумпи Касум вухсар тәйты тәхи ләп тәхрум юпийн лўв эвәлтәлә хўл ләтты ән питсәт. Хўл ән мосл ки, муя велпәсләты? Вўды нюхи иса пурайн мир ләтл. Хәния луплум, ма ищи лўв эвәлтәлә вўды нюхи ләтлум.

«Муй ширн хәннехә

щиты атәлт вәнтән, холди тәхийн вәлты веритл?» – нын иньщәсләты. «Веритәл, щим кўш веритәл!» – ма юхлы луплум. Нялъяңкем ол Киркәр вәдем, лўв ащел нәмдем, хутыса лўв мәнема кўрәң вой нюхи тәс па ищкийн потум тўрсыелдн путәртәс:

» Вәнт ләңх эвәлт – «Маша мисне!»

И щос юпийн ләтут кавәртты хот йитн ма кўрәң вой нюхи эвәлт епләң котлетайт шаритсум. Пәсанән шўмум капуста, кәртәпка эвәлт епләң ләтут, вушремәң хумәсвәл эвәлт каврум морс йиңк, еша кутрәң йиңк, щиты левман, путәртман аләң вәнты омәссумн. Щимәщ Увәс мўв.

Киркәр әнтә тәп Натан юхан хонәңән вәс, әнтә тәп рәпитәс, щим тумпи ям хоттел ех тәйс. Нявремләд вәна йисәт, ин хилыдал па хилы тумпи хиләт тәйл. Ин лўв нивәлъяң ола ювум хә нәрум мўв хўват 15 верста шәшты веритәл – щимәщ әрәң ики! Лўв хотләд лыпийн сыстам, вәтаң ех щив мойңа вохты рәхл. Щәта вәлупсы, мәтты ки, нәң моньшәң онтупн вәлән.

Хўв тәл юпийн оләң вурңайт йилуп вәлупсы оләңән айкел тәләт. Тарум ищки тумпи тови юхәтл:

вәнт па тухләң войт хушә пушхәт сема питләт, йиңкән вуяң сорт хўләт лытуп хойләт. Лытуп – щит арсыр мирәт ясәт ширн, ел вәлупсы. Товийн нәрум мўвн Кантеров хотңәл мухәләя йилуп вәлупсы – соймәтләриләт, ләнтәт, вәсәт, хәйп па тухләң войт хурамәңа арилләт, щәлдә тыхләт верман щиплемәләт... Увәс мўвевн тови – хурамәң, елпәң. Товийн Кантеров хотн пәсанән каврум ләнт муй па васы нюхи омәсл. Нюхи па хошум йиңк пила оләңмит ан ләңхләдә омәсл па пойкшәл – щиты ләщкам сәмәлдн йилуп тови пўншәл.

Тамара имел камн нянь кәр тәйл, щәта әнтә тәп няньверл, щитумпи арсыр епләң ләтутәт. Лытупәң щәпар хўл щел вуйн шаритәл па щим епләң хўләт пәсанән. Саккәрәң шай пила ар щимәщ епләң хўл лелән. Щиты ләтән кўтн ләнтәт, хутңәт па тухләң войт сый сәщл, лыләң соймәт ләриләт – щит моньщ хурусуп вәлупсы. Аңкәрмәлән – хурамәң мўв! Алпа, щив яңхты мосл, ләдн лыпийн нумсәт яма ат йисәт.

(Тәм путәр па газетайн елды лўңтаты!)

Леонид Бабанин

хәншум путәр

хәнты ясәңа тулмащтәс:

Людмила Шульгина

Терроризм – щит пәлтап вер. Айлта вәлаты!

Газетаев лүңәтты тынәң нявремлүв! Ин йилуп вәлупсыин ванкүтды терроризм оләңән хәләнтлүв. Щит вера пәлтап, сурма тәты шәк. Щи пәта тәп арталуман вәлты мосл. Интәм мўң ванлтәлүв, муйсәр верәт иса ән рәхл верты, дәлн терроризма ән хойты.

Ән вәты пурмәса кетумты иса ән рәхл. Сыр-сыр хирәт, хушапәт, даращәт ешн аә вўяты, аә па кетматы ән вәты ута.

Сыр-сыр мутшанщийлды хир, хушап, ларащ па па ут шиваләлды ки, йира мәнаты па имухты вән хуята муй па полиция еха путәртаты.

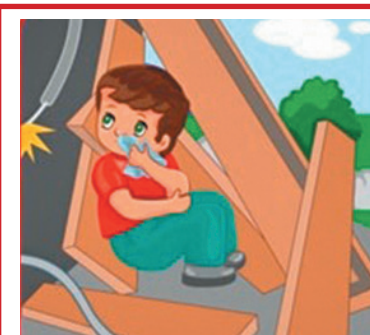
Террактшәк верн ки хойса, мосл вәты, мата тәхийн ким етты тәхи вәд па имухты ким етты. Ким етты вер оләңән партупсы хәләнтсәты ки, сора кеши ким мәнаты.

Пушкан эвәлт есәлды вер хәләнтсәты ки, имухты пәлтапды тәхия хәннәтылаты, тәп ишнет пўңәла аә мәнаты.

Шәк вер китывәс па нын заложник хуята вўсыиты, сырыя нәмты мосл – лыдңа хәщты! Щи пәта шәк тәты хуятәтпартумщирәт вераты па дыват хәләнтман тәялн.

Ниюм хот муй па па ут илпийн хәннәхә питәс ки, сыяңа нәтәсты хә вохты мосл, сыяңа ўвты мосл.

Мудты похнәс ки, щив педа вантты па вана мәнты иса ән рәхл. Имухты щи вер оләңән вән хуята лупты мосл.

Йма вантаты, муй щирн шәк тәты хирәт, хушапәт, даращәт ванлтәсләд. Аә кетматы! Аә пўншаты! Имухты вән хуят вохаты муй щи оләңән лупаты!

ВЭЯТН ЩИ ОЛӘҢҢ

Террор – латинской ясәң эвәлт тулмащтәты ки, щит шәк, хәннәхә пакнуптәты вер. Щит хәннәхә велты вер, немасыя тўт есупсыин пунты вер, щит сурма питты вер. Террористәт – щит терроризм верты немасыя хущум ех. Щит вера лыкәң па пәлтап ех.

bellvs.obramur.ru тәхи айкеәл вўрн тәм лопәс ләщәтәс:

Ирина Самсонова

ЛыпӐт хойты тылӐщ 21-мит хӑтлӐн Югра мӑвев хӑваттын «Кросс нации – 2024» Россия мӑвтел мир кӑсупсын 23 щурӑс мултас хуят хӑхӑлсӑт, щит ӑрӑҕ-щомӑҕ, ӑх па ӑл хуятӑт.

Ёмвошн А.В. Филипенко немпи духн хӑтӑтыты тӑхийн 3600 хуят ӑктӑщсӑт, щит ӑх кӑтн мет вӑн хуят – щит 73 ола йовум хӑ Валерий Анисимов, мет ай навремӑт – хӑлум ола йовум Кирилл Быков па Есения Агеева.

Хӑт щирн хӑхӑлды рӑхӑс: 500 метра, 1 500 метра, 2 000 метра, 2 500 метра, 3 000 метра па 5 000 метра. Сӑрханл, вошн 2 500 вошӑҕ хуят кӑтлӑн кӑссӑт. Щӑта мет вӑн хуята 79 ола йис, мет ай наврема тӑп кӑт тӑла йис.

Тӑм хӑхӑлды кӑсупсын арсыр щирн кӑсты рӑхӑс: «Будь в движении» немасыя хӑхӑлды кӑсты ут, ийӑха 1 500 метра хӑваттын хӑхӑлды вер па хоттел, ӑх кӑтлӑн кӑссӑт. Щит тумпи немасыя щирн ван 350 метра хӑват «Женское движение Единой России», «Молодая гвардия» па Югра мӑв Молодёжной

«ЮграМераСпорт» сайт эвӑлт вӑюм хурӑҕн

23 щурӑс мултас хуят хӑхӑлсӑт

парламент хуца рӑпитты ӑх хӑхӑлсӑт.

Щит тумпи кӑсты хӑра юхтум мир пӑта арсыр ӑмӑщ верӑт лӑщӑтман вӑсӑт, щит сыр-сыр юн-тупсӑт, ӑрӑҕа-щомӑҕа йиты кӑсты хӑрӑт, вӑндтӑйты хӑрӑт па па тӑхет.

Округев хӑваттын хӑс районӑт па вошӑт хуца тӑм хӑхӑлды вер лӑщӑтман вӑс. Югра мӑв районӑт

ВӑЯТН ЩИ ОЛӐҢӐН

«Кросс нации» немпи хӑхӑлды кӑсупсы Россия мӑвевн 2004-мит ол вӑш эвӑлт лӑщӑтты питсы. Щит кӑсупсы пӑта 1- 12 километра хӑхӑлды мосл. Щит лӑщӑтсы, лӑдн мирев тӑлаҕа па тумтака ат вӑс. Мет сыры тӑм вер лыпӑт хойты тылӑщ хӑлмит рӑтыщӑты хӑтлӑн Россия мӑвев луваттын лӑщӑтлы. Щӑлта нух питум ӑх Москва хон воша мӑндӑт, щӑта Гран-при мойлупсы вӑты пӑта кӑслӑт.

па вошӑт кӑтлӑн кӑссӑт, мӑта тӑхийн мет ар хуят хӑхӑлды питл. Уша йис – Советской районӑн – 4 002 хуят хӑхӑлман кӑтлӑн кӑссӑт, хуятат мет сора юхӑтлӑт. Ёмвошн 3 620 хуят хӑхӑлсӑт, Сӑрханл, вошн – 2 400 хӑннехӑ.

Мосл, ястӑты, «Кросс нации» кӑсты вер «Спорт – норма жизни» немпи федеральной поступсы па Хоттел, ӑх ол хӑват тӑлы.

Путӑр хӑншӑс:
Людмила Гурьева

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№19 (3655), 10.10.2024

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО-Югры

Редакция

ВРИО
главного редактора –
Рагимова Н.В.

Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Вах Н.И.

Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул. Маяковского, 14.

Индексы 04393, 54393

Тираж **2166** экз.
Заказ **4314**
Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в
сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

12+

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций
не обязательно отражает
точку зрения редакции.